

Juridiskās palīdzības
administrācija

DARBĪBAS STRATĒGIJA 2023.-2026.GADAM

Juridiskās palīdzības administrācijas
direktora p.i. J.Bārbale

Rīga, 2023

Godātie klienti, sadarbības partneri un kolēģi!

Godātais lasītāj!

Juridiskās palīdzības administrācija (turpmāk – administrācija) ir valsts pārvaldes iestāde, kas, pildot normatīvajos aktos noteiktās funkcijas, nodrošina tiesību aizsardzību un to efektīvu realizāciju, sniedzot publiskus pakalpojumus privātpersonām.

Uz klientu orientēts, efektīvs un tehnoloģiski attīstīts valsts pārvaldes serviss ir mūsu prioritāte. Uzticība valsts pārvaldei un tiesu sistēmai ir mūsu virsvērtība.

Iestādes darbības nodrošināšanai tiek īstenota sadarbība ar virkni citu valsts un pašvaldību iestādēm, brīvo juridisko profesiju pārstāvjiem, nevalstiskajām organizācijām un ekspertiem no akadēmiskās vides un starptautiskajām organizācijām.

Šī ir administrācijas darbības stratēģija 2023. – 2026.gadam (turpmāk – stratēģija), kurā tiek plānota turpmāka izvirzīto prioritāšu īstenošana un iezīmēti attīstības virzieni, tā ir platforma mūsu turpmākajām diskusijām un sasniegumiem.

Ar cieņu

administrācijas direktora p.i.
Jeļena Bārbale

Ievads

Administrācijas darbības attīstības īstenošana 2023. – 2026.gadā, balstoties uz Ministru kabineta 2005.gada 15.novembra noteikumos Nr.869 „Juridiskās palīdzības administrācijas nolikums” (turpmāk - nolikums) noteiktajām funkcijām un uzdevumiem, saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likumā, Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumā un likumā „Par valsts kompensāciju cietušajiem” noteikto, plānota atbilstoši Tieslietu ministrijas darbības stratēģijā 2022. – 2026.gadam (apstiprināta ar 2022.gada 10.maija Tieslietu ministrijas valsts sekretāra rīkojumu Nr. 1-1/140) noteiktajiem mērķiem un darbības virzieniem.

Administrācijas darbību ietekmē virkne ārējo faktoru - valsts attīstības kopējie procesi, it sevišķi sociālekonomiskie (iedzīvotāju skaits, labklājības līmenis un tā izmaiņas, klientu loks u.c.), iekšējās un ārējās drošības līmenis, sadarbības partneru kapacitāte. Ņemot vērā minēto, stratēģijā tiek analizēti tie darbības virzieni, kas saistīti gan ar esošo uzdevumu izpildi, un plānota to iespējamā attīstība, gan attiecīgu darbību veikšanai nepieciešamie cilvēku un finanšu resursi.

Administrācija ir klientorientēta valsts pakalpojumu sniedzēja, kas efektīvi nodrošina valsts pārvaldes pakalpojumus justīcijas pieejamībai un taisnīguma atjaunošanai.

MISIJA

Atvērti un kompetenti justīcijas pieejamībai

VĪZIJA

Kvalitatīvs un tehnoloģiski attīstīts pakalpojuma sniedzējs

VĒRTĪBAS

Klienti, kas uzticas un novērtē
Sadarbība, kas veicina attīstību un pieejamību
Nodarbinātie, kas ir kompetenti un lojāli

Kopējās prioritātes

Administrācijas darbības prioritāte, kas saistīta ar to, ka tā ir iestāde, kas ar savu darbību veicina tiesiskuma principa ievērošanu mazāk aizsargātāko personu grupu interešu aizstāvēšanai, ir absolūta.

Minētās prioritātes sasniegšanas nodrošināšanai administrācija šajā stratēģijā, tāpat kā iepriekšējā periodā, turpina iestādes funkciju pilnveidošanai izvirzīto uzdevumu nākamo soļu plānošanu, kas vērsta uz attiecīgo tiesību sistēmu stiprināšanu un paplašināšanu, modernizāciju, vienkāršošanu un elektronizāciju, attīstot informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (turpmāk - IKT) pieejamos rīkus un izstrādājot jaunus.

Administrācija turpina attīstīt augsta līmeņa klientu servisu, ko veiksmīgi nodrošināja arī valstī izsludinātās ārkārtējās situācijas un noteikto ierobežojumu laikā. Iestādei jānodrošina īstenotā administratīvā procesa vienkāršība un elastība, strauji mainīgajos apstākļos jāspēj ātri reaģēt, vienlaicīgi saglabājot un veicinot gan pakalpojumu pieejamību, gan to kvalitāti.

Iestādes mērķgrupa ir sabiedrības daļa, kurai visvairāk nepieciešama gan tiesību aizsardzība, gan to īstenošanas nodrošināšana – personas, kurām jānodrošina pieeja tiesai – valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības saņēmēji, kas sava mantiskā stāvokļa dēļ patstāvīgi to nevar nodrošināt, noziedzīgos nodarījumos cietušie, t.sk. nepilngadīgie, īpaši aizsargājamie cietušie, kuriem jānodrošina informācija par pieejamiem atbalsta pakalpojumiem, kā arī procesuālās garantijas kriminālprocesa ietvaros (valsts nodrošinātā pārstāvība un juridiskā palīdzība, kaitējuma atlīdzināšana, valsts kompensācijas cietušajiem). Šo tiesību efektīvai īstenošanai svarīga sadarbība ar partneriem: juridiskās palīdzības sniedzējiem, Latvijas Zvērinātu advokātu padomi, valsts (Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldi, Valsts robežsardzi) un pašvaldību iestādēm (sociālajiem dienestiem, bāriņtiesām), tiesām, kriminālprocesa virzītājiem, nevalstiskajām organizācijām, t.sk., ar biedrību “Skalbes”, kas pilda valsts deleģēto uzdevumu, nodrošinot informatīvu atbalstu cietušajiem.

Administrācija nodrošina informācijas sniegšanu par tās sniegtajiem pakalpojumiem (personām un sadarbības partneriem), to saņemšanas veidiem un iespējām, kā arī nodrošina informatīvā bezmaksas tālruņa 80001801 darbību, klientiem ir radīta virkne atbalsta instrumentu. Savukārt biedrība “Skalbes” valsts deleģētā uzdevuma ietvaros nodrošina informatīvā bezmaksas tālruņa 116006 darbību, sniedzot informatīvu atbalstu cietušajiem par pieejamiem atbalsta instrumentiem un dienestiem. Informētības un izpratnes palielināšana ir pastāvīgi īstenojams darbs. Tādējādi turpināsim *sabiedrības informētības un izpratnes palielināšana, kas sekmē attiecīgo pakalpojumu izmantošanu un uzticēšanos gan iestādes, gan tiesu sistēmas darbības atbilstībai un tiesiskumam.*

Galvenie politikas mērķi

Administrācijas īstenotie darbības virzieni:

1. juridiskās palīdzības un finansiālā atbalsta nodrošināšana;
2. valsts kompensācijas un informatīva atbalsta noziedzīgos nodarījumos cietušajiem nodrošināšana.

Katram īstenotajam darbības virzienam sniegts tā mērķu, prioritāšu, sasniedzamo rezultātu un to rādītāju apraksts.

1. Juridiskās palīdzības un finansiālā atbalsta nodrošināšana

Juridiskā palīdzība ir viens no konstitucionālajiem tiesas pieejamības elementiem un vērtībām, tāpēc šī valsts garantētā pakalpojuma tiesiskuma, efektivitātes un sabiedrības vajadzībās balstīta atbalsta nodrošināšana ir tas, uz ko administrācija koncentrē savu resursu un kapacitāti.

Juridiskās palīdzības politika ir dinamiska, tās attīstībai nepārtraukti notiek izmaiņas (piemēram, juridiskās palīdzības ieviešana Satversmes tiesas procesā, aizsardzības garantiju nodrošināšana trauksmes cēlējiem). Ir iezīmēti arī sistēmas stiprināšanas un paplašināšanas virzieni, kas sasaucas arī ar izmaiņām tiesu sistēmā, procesuālajos normatīvajos aktos, kā arī sabiedrības gaidām un pieprasījumu. Veiktajos pētījumos, tai skaitā pētījumā, kas tika veikts Eiropas Komisijas Strukturālo reformu atbalsta programmas ietvaros īstenotajā projektā “Pieejas tiesiskumam stiprināšana Latvijā, veicinot mediācijas un valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pakalpojumus, kā arī atbalstot tiesu politikas attīstību un paaugstinot tiesas vadības kvalitāti”¹, un politikas attīstības dokumentos² vispārīgi jau ir iezīmēti turpmākie attīstības soļi, tie tiks atspoguļoti arī šajā stratēģijā.

¹ Pētījums “Pieeja tiesiskumam Latvijā” (<http://petijumi.mk.gov.lv/node/3306>) un Gala ziņojums un rekomendācijas projektā “Pieejas tiesiskumam stiprināšana Latvijā, veicinot mediācijas un valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pakalpojumus, kā arī atbalstot tiesu politikas attīstību un paaugstinot tiesas vadības kvalitāti” <https://www.coe.int/en/web/cepej/strengthening-the-access-to-justice-in-latvia>

² Sociālās aizsardzības un darba tirgus politikas pamatnostādnes 2021.-2027. gadam (apstiprinātas ar Ministru kabineta 2021.gada 1.septembra rīkojumu Nr.616)

Politikas mērķis		Sabiedrības interesēm atbilstoša juridiskās palīdzības sistēmas darbība	
Juridiskās palīdzības sistēmas darbības tiesiskuma, kvalitātes un tās pieejamības veicināšana			
	MĒRĶIS	SASNIEDZAMĀIS REZULTĀTS	SNIEGUMA RĀDĪTĀJI UN TO VĒRTĪBAS
1. prioritāte Profesionāla un sabiedrības interesēm atbilstoša juridiskās palīdzības nodrošināšanas pārvaldība	<i>Tiesisks, caurspīdīgs un mērķgrupu interesēm atbilstošs administratīvais process</i>	1. Attīstīts augsts pieņemto administratīvo aktu tiesiskuma standarts 2. Palielināta izpratne par nepieciešamajām prasībām labvēlīga administratīvā akta izdošanai un saīsināts tā izdošanas termiņš 3. Uzlabota sadarbība ar juridiskās palīdzības sniedzējiem, palielināta personu uzticība nodrošinātajam pakalpojumam un sistēmai	1. Atcelto administratīvo aktu īpatsvars – nepārsniedz 10% 2. Administratīvā akta izdošanas termiņš – līdz 17 darba dienām 3. Juridiskās palīdzības saņēmēju pozitīvais novērtējums – vairāk par 83%
2. prioritāte Efektīva sadarbība ar partneriem, motivēti un uz rezultātu vērsti juridiskās palīdzības sniedzēji	<i>Efektīva, uz rezultātu vērstā resursu pārvaldība</i>	1. Palielināta izpratne par nepieciešamo sadarbību un samazināts administratīvo resursu patēriņš pakalpojumu nodrošināšanai 2. Sistēmiski uzlabots juridiskās palīdzības sniedzējiem noteiktās atlīdzības mehānisms, paplašināta sniedzēju iesaiste (sevišķi sarežģītākās lietu kategorijās: Satversmes tiesas procesā, pārobežu lietās, patvēruma un izraidīšanas jomās, sarežģītos un apjomīgos kriminālprocesos) 3. Izstrādāti jauni tehniskie sadarbības e-risinājumi (IKT)	1. Organizētas sadarbības partneru savstarpējās tikšanās, diskusijas un mācību semināri – ne mazāk kā 4 gadā 2. Pieaug juridiskās palīdzības sniedzēju noteiktās atlīdzības apmērs (sasniedzamās vērtības atbilstoši plānoto izmaiņu apjomam) Pieaug juridiskās palīdzības sniedzēju skaits, kas sniedz juridisko palīdzību sarežģītākās lietu kategorijās – pieaug par 20% 3. Jaunu tehnisko e-risinājumu ieviešana – ieviesti vismaz trīs jauni tehniskie e-risinājumi

3. prioritāte Pastāvīga un sabiedrības pieprasījumu atbilstoša juridiskās palīdzības sistēmas attīstība	<i>Pieejams, dzīves situācijās balstīts valsts garantētās juridiskās palīdzības pakalpojums</i>	Attīstīta un paplašināta valsts garantētā juridiskās palīdzības sistēma, izstrādājot priekšlikumus izmaiņām	Palielinās pieprasījumu skaits juridiskās palīdzības saņemšanai un līdz ar to personu skaits, kas saņem juridisko palīdzību (sasniedzamās vērtības atbilstoši plānoto izmaiņu apjomam) Izveidota sākotnējās juridiskās palīdzības sistēma, nodrošināta agrīna strīdu risināšana un tiesību aizsardzība (sasniedzamās vērtības atbilstoši plānoto izmaiņu apjomam)
--	---	---	--

2. Valsts kompensācijas un informatīva atbalsta noziedzīgos nodarījumos cietušajiem nodrošināšana

Valsts kompensācija cietušajiem ir viens no taisnīguma atjaunošanas mehānismiem, tāpēc šī valsts garantētā pakalpojuma attīstības, efektivitātes un pieejamības nodrošināšana ir tas, uz ko administrācija arī virza savu ievērojamu resursu un kapacitāti. Cietušo informatīvais atbalsts tiek nodrošināts saskaņā ar Direktīvas³ prasībām un šo prasību īstenošanai administrācija ir noslēgusi deleģēšanas līgumu ar biedrību “Skalbes,” kas sniedz psiholoģisko un informatīvo atbalstu cietušajiem.

Valsts kompensācijas politikas attīstībai ir nepieciešamas izmaiņas (piemēram, valsts kompensācijas apmēru pārskatīšana, pakalpojuma pieejamības veicināšana). Ir iezīmēti sistēmas efektivitātes un paplašināšanas virzieni, kas sasaucas ar sabiedrības gaidām un pieprasījumu. Eiropas Savienības Cietušo tiesību stratēģijas 2020.-2025.gadam⁴ ietvaros Eiropas Komisija iesaka dalībvalstīm veikt pasākumus valsts kompensācijas shēmās, tostarp palielinot kompensācijas apmēru un veidus. Savukārt cietušo atbalsta jomā nepieciešams nodrošināt koordinētu pieeju atbalsta dienestiem un pakalpojumiem, efektīvizējot starpiestāžu sadarbību. Šo pasākumu realizācijā ir apzinātas nepieciešamās darbības un veicamie pasākumi mērķu realizēšanai, kas atspoguļoti arī šajā stratēģijā.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2012.gada 25.oktobra direktīva 2012/29/ES, ar ko nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta un aizsardzības minimālos standartus un aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2001/220/TI

⁴ Communication from the commission to the European Parliament, the council, the European economic and social committee and the committee of the regions. EU Strategy on victims' rights (2020-2025)..

POLITIKAS MĒRKIS: EFEKTĪVA VALSTS KOMPENSĀCIJAS CIETUŠAJIEM SISTĒMAS DARBĪBA UN INFORMATĪVAIS ATBALSTS

Politikas mērķis	Efektīva valsts kompensācijas cietušajiem sistēmas darbība un informatīvais atbalsts		
Valsts kompensācijas cietušajiem sistēmas attīstības, tās kvalitātes un pieejamības, kā arī cietušo informētības par tiesībām veicināšana			
	MĒRĶIS	SASNIEDZAMĀIS REZULTĀTS	SNIEGUMA RĀDĪTĀJI UN VĒRTĪBAS
1. prioritāte	Tiesisks un efektīvs administratīvais process iestādē un starpiestāžu sadarbība	1. Attīstīts augsts pieņemto administratīvo aktu tiesiskuma standarts	1. Atcelto administratīvo aktu īpatsvars – nepārsniedz 10%
Kvalitatīvs un profesionāls administratīvais process valsts kompensācijas cietušajiem jomā		2. Ieviešot tehniskos e-risinājumus, samazināts papildu informācijas pieprasījumu skaits un administratīvo resursu patēriņš	2. Jaunu tehnisko e-risinājumu ieviešana - ieviesti vismaz trīs jauni tehniskie e-risinājumi Papildu informācijas pieprasījumu skaits – nepārsniedz 20% Valsts kompensācijas cietušajiem saņēmēju pozitīvais novērtējums - vairāk par 83%

2. prioritāte Sabiedrības interesēm atbilstoša valsts kompensācijas cietušajiem sistēmas attīstība	<i>Taisnīga un pieejama valsts kompensācija cietušajiem</i>	Attīstīta un paplašināta valsts kompensācijas cietušajiem sistēma, izstrādājot priekšlikumus izmaiņām	Palielinās maksimālās valsts kompensācijas apmērs (sasniedzamās vērtības atbilstoši plānoto izmaiņu apjomam) Palielinās valsts kompensācijas cietušajiem pieprasījumu skaits un personu skaits, kas saņem valsts kompensāciju (sasniedzamās vērtības atbilstoši plānoto izmaiņu apjomam)
3. prioritāte Kvalitatīva deleģētā biedrībai “Skalbes” uzdevuma – informatīvais atbalsts cietušajiem – izpilde	<i>Efektīva resursu izmantošana, veicinot pakalpojuma pieejamību cietušajiem</i>	Vajadzībās balstīta informācijas saņemšana par cietušo atbalsta pakalpojumiem	Informatīvā atbalsta saņēmēju pozitīvais novērtējums – vairāk par 80%

Administrācijas prioritātes resursu un darbības spēju attīstībai

Ņemot vērā administrācijas noteiktās vērtības, horizontāli izvirzītās iestādes darbības prioritātes, to iespējams nodrošināt, tikai pastāvot atbilstoši saplānoto un pieejamo resursu efektīvai pārvaldībai, pastāvīgi īstenotajiem uzlabojumiem un attīstībai.

Prioritāri administrācija virzīs savu administratīvo darbību cilvēkresursu kapacitātes un spēju stiprināšanai, iekšējās un ārējās komunikācijas pilnveidei, iekšējo procesu automatizācijai, IKT resursu attīstībai un savietošanai, datu apmaiņas risinājumiem (t.sk. E-lietas un E-lietas2 platformas koplietošanas risinājumi⁵).

Pieejamo valsts budžeta līdzekļu apjoms ir viens no būtiskākajiem faktoriem, kas dod pamatu iestādes darbības spēju nodrošināšanai un nepieciešamajām izmaiņām, palielinot iestādes pakalpojumu sniegšanas jaudu un līdz ar to nozīmīguma stiprināšanu sabiedrības kopumā un konkrētu personu ar likumu garantēto tiesību un interešu aizsardzības nodrošināšanai. Īstenoto procesu automatizācijai un elektronizācijai, IKT resursu attīstībai administrācija ir izstrādājusi un iesniegusi priekšlikumus finanšu atbalsta saņemšanai no dažādiem pieejamiem starptautiskiem finanšu instrumentu avotiem (piemēram, Ministru kabineta 2021. gada 7. jūlija rīkojumā Nr. 490 “Par Digitālās transformācijas pamatnostādņēm 2021.-2027. gadam” minētais).

⁵ Procesu norises elektroniskā vidē valsts platformas likums

Administrācija ir moderna un profesionāla komanda justīcijas pieejamības nodrošināšanai

	MĒRĶIS	SASNIEDZAMĀIS REZULTĀTS	SNIEGUMA RĀDĪTĀJI UN VĒRTĪBAS
1. prioritāte Augsti kvalificēti, motivēti un atbilstoši atalgoti darbinieki	<i>Efektīva atbalsta nodrošināšana darbiniekam kvalifikācijas celšanai.</i> <i>Augsti kvalificētu darbinieku atbildības sistēmas atbilstība.</i>	1. Izveidota darbinieku profesionālās pilnveides un kompetenču attīstības pārvaldības sistēma 2. Pilnveidota jauno darbinieku darbā ievadīšanas sistēma un ikvienam darbiniekam nepieciešamais atbalsts 3. Izveidota normatīvajiem aktiem atbilstīga atlīdzības sistēma	1. Vismaz 50% darbinieku apmeklē profesionālās pilnveides un kompetenču attīstības mācības 2. Vismaz 70% darbinieku iestādes nodrošināto atbalstu novērtē pozitīvi 3. Darbinieku apmierinātība ar darba vietu sasniedz 70% Personāla mainības īpatsvars darbinieku vidū nepārsniedz 15% gadā Pieaug uz vienu darbinieku atlīdzība
2. prioritāte Tehniski attīstīts serviss administrācijas funkciju izpildei	<i>Administratīvā sloga samazināšana klientiem un iestādei</i>	1. Uzlabotas darbinieku digitālās prasmes 2. Uzlabota pieejamība iestādes pakalpojumiem 3. Attīstītas un pilnveidotas administrācijas IKT sistēmas, digitalizēti iekšējie procesi, nodrošināta automatizēta datu apstrāde un apmaiņa	1. Vismaz reizi divos gados nodrošināta iespēja katram darbiniekam uzlabot digitālās prasmes 2. Izveidoti 2 elektroniskie pakalpojumi juridiskās palīdzības un valsts kompensācijas cietušajiem saņemšanai 3. Ieviesti vismaz 3 tehniskie e-risinājumi IKT sistēmu pilnveidei, iekšējo procesu digitalizācijai un automatizētai datu apmaiņai

3. prioritāte Moderna un elastīga iekšējā pārvaldības sistēma	<i>Iestādes darbības efektivitātes palielināšana, īstenoto procesu centralizācija</i>	1. Vienkāršoti atbalsta procesi un stiprināta darbības nepārtrauktības nodrošināšana 2. Pilnveidota iekšējā un ārējā komunikācija 3. Attīstīta risku pārvaldība	1. Centralizēti atbalsta procesi, izveidoti vienoti atbalsta kontaktpunkti 2. Izstrādāta komunikācijas stratēģija, katra gada komunikācijas plāns. Ne mazāk kā divas reizes gadā organizēti darbinieku saliedēšanas pasākumi 3. Veikts risku vadības sistēmas izvērtējums, sagatavoti un ieviesti priekšlikumi pilnveidei
---	--	--	--